

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Reentered as Second Class Matter September 25th 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 148 — Štev. 148 VOLUME LIII. — LETNIK LIII.

NEW YORK, MONDAY, JULY 31, 1944 — PONEDELJEK, 31. JULIJA, 1944

Tel: CHelsea 3-1242

RUSI OB NEMSKI MEJI

Tretja beloruska armada generala Ivana Černi jahovskega je vdarila šest milj in pol v Sulvaki okrožje, ki ga je Hitler leta 1939 priklupil k Vzhodni Prusiji ter je pregnala Nemce iz 300 mest, trgov in vasi.

Černijahovski je star 37 let in je najmlajši ruski general. Njegova armada je od prvotne Vzhodne Prusije oddaljena še 24 milj. Berlin poroča, da so Rusi pričeli napadati okoli Avgustova, 8 milj od predvojnne Vzhodne Prusije.

Černijahovskijeva armada je včeraj napredovala 15 milj in desno krilo je zavzelo Šljanovo, pet milj vzhodno od Kaunas (Kovno) in dospeli pet milj jugovzhodno od Kaunas.

Višje proti severu pa prva baltska armada generala Ivana Bagramiana prodira proti Rigi, od katere je oddaljena še 25 milj in je včeraj zavzela 300 letskih mest, trgov in vasi, med njimi tudi Gludo, 9 milj jugozapadno od Jelgave in 25 milj od Rige.

Z zavzetjem Glude je bila presekana Līvava—Jelgava železnica in s tem je Nemcem odrezana pot za umik iz Letške in Estonke, kjer je okoli 300.000 nemških vojakov.

Moskovsko poročilo naznanja, da so ruske armade na tisoč milj dolgi fronti od Baltika pa do Karpatov osvobodile 1144 mest, trgov in vasi. Poročilo pa ne omenja bojev okoli Varšave, ki jo ruski vojaki že vidijo.

Berlin naznanja, da so Rusi prečkali Vislo južno od Varšave.

Rusi bodo mogoče naskok na Varšavo odložili toliko časa, da bo armada generala Černijahovskega vdrla v Vzhod. Prusijo in bo zavarovano severno krilo armadi maršala Konstantina K. Rokosovskega in generala G. F. Zaharova.

Armada gen. Černijahovskega je od 23. junija, odkar se je pričela ruska poletna ofenziva, pobila ali vjela 161.277 Nemcev.

Zapadno od Brest-Litovska so Rusi pobili 15.000, vjeli pa 2000 obkoljenih Nemcev.

Severno krilo maršala Rokosovskega je osvobodilo 200 obkoljenih krajev zapadno od Buga v trikotju, ki ga tvorijo Brest-Litovsk, Siemiatice in Siedlce, in 60 milj vzhodno od Varšave. V tem okrožju se pripravlja armada maršala Rokosovskega na frontalni napad na Varšavo.

Višje proti severu med Brest-Litovskim in Bijelstokom je druga beloruska armada generala Zaharova osvobodila 61 obkoljenih krajev, med njimi Belsk, 38 milj južno od Bijelstoka; Avgustovo, tri milje zapadno od Belska in Sredzinska, 14 milj jugozapadno od Bijelstoka.

Moskva ničesar ne omenja o kakem ruskem napredovanju zapadno od Sana, kjer ruska armada prodira proti Krakovu in Nemški Šleziji.

PRIPRAVE ZA SPREJEM BEGUNCEV V FORT ONTARIO, NEW YORK

Notranji tajnik Harold L. Ickes je naznanil, da je War Relocation Authority (WRA) v Fort Ontario v Oswego, N. Y., dokončala vse priprave za sprejem 1000 evropskih vojnih beguncev, ki bodo prišli v Združene države soglasno z načrtom, ki ga je oznanil predsednik Roosevelt 9. junija.

Begunci bodo nastanjeni v zgodovinski trdnjavi za čas vojne v dveh dvonadstropnih vojašnicah, ki so bile predelane v družinska stanovanja. Trideset poslopij je bilo predelanih, tako ima vsako po osem stanovanj različne velikosti. V poslopjih je tekoča voda, so postelje, mize, stoli in omare za obleko. Pripravljene so tudi spalnice za posameznike, ki ne pripadajo k nobeni družini.

Nekaj tednov bodo vsi begunci pod natančnim zdravniškim nadzorstvom, po nekaj tednih pa bo časnikarjem dovoljeno begunce obiskati in jih intervjuvati. Begunci bodo prišli izven kvote in bodo imeli v Združenih državah zavetje do konca vojne. Dobivali bodo hrano in zdravniško oskrbo. Dobivali bodo tudi nekaj denarja za manjše potrebe.

Begunci so večinoma židje, pa so tudi Avstrijci, Jugoslovani, Poljaki, Nemci, Rusi in Čehi. Prišli bodo kmalu po 1. avgustu.

Slovenski vojak ponesrečil

Cpl. Frank J. Konchar, sin znane družine August Koncharja iz Maryland, N. Y., se je hudo ponesrečil v avtomobilski nezgodi dne 28. julija v Camp Stewart, Geo., kjer služi v armadi Strica Sama. Njegovi starši so bili brzojavno tja poklicani. Želimo, da ne bi bilo kaj hujšega.

Nemci iščejo motorna vozila

Kot pravi nemški nacistični list "Adriazeitung", ki izhaja v Trstu, je nacistični komisar za jadransko obalo ukazal podpisati vsa motorna vozila, ki se še nahajajo v privatnih rokah. Ob celi jadranski obali in po notranjosti dežele gori do Ljubljane iščejo motorna vozila, ki jih potrebujejo za prevažanje živeža. To je razumljivo, ker je znano, da so partizani razdejali mostove, železnice in ceste od Dunaja do Reke in po Istri.

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES!

ANGLEŠKA KOMISIJA V NORMANDIJI

Včeraj je angleška armada nepričakovano vdarila od Caumonta in je napredovala štiri milje in pol po zelo težavni pokrajini. Na zapadu pa ameriške oklopne divizije, ki so razbile 8 nemških divizij, prodirajo proti jugu. Oklopna armada generala Omarja N. Bradleya prodira v smeri proti Granville ob zapadni obali, general Miles C. Dempsey pa je zgodaj zjutraj poslal v boj svojo infanterijo.

Angleži, ki so pričeli ofenzivo iz Caumonta, so prodirali ob cesti v Vire ter so prve tri ure napredovali tri milje. Zavzeli so vas Sept Vents in opoldne so trdno držali St. Jeans des Essartiers in Les Loges in so prišli blizu Bois du Homme, kjer se iz ravnine južno od Caumonta dvigajo višine do 300 čevljev visoko.

Fronta južno in vzhodno od Caena, kjer so se Nemci zakopali, je bila včeraj primeroma mirna.

Amerikanci so zadnjih pet dni razbili osem nemških divizij v trikotju St. Denis-le-Gast. Lengronne in Coutances. Ujetih je bilo 8200 Nemcev, ostali pa so bili pobiti.

Iz Jugoslavije

PARTIZANI POBILI 5000 NEMCEV

Radio Svobodna Jugoslavija je naznanila, da je maršal Tito v posebnem poročilu naznanil, da je bilo v okolici Berame ubitih 5000 Nemcev.

Partizanska vojska pod poveljstvom generala Peko Dapševića je razbila nemški oddelek, ki je skušal odrezati prometne zveze maršala Tita v dolini Lima, od koder so hoteli vdoriti dalje v Bosno. Poročilo dodaja, da je bilo vjetih 200 Nemcev.

Angleški radio je včeraj sporočil, da je maršal Tito odobril sporazum med Italijanski partizani v severni Italiji in partizani v Sloveniji.

Sporazum določa, da je postavljen skupni odbor in borbeni sila brez narodnostne razlike, da se združijo vojaške sile v teh krajih. — pravi angleški radio in dodaja: "Časopis v obeh jezikih (slovenskem in italijanskem) bo izhajal v Trstu."

Hull obsodil Argentino

Državni tajnik Cordell Hull je vladam južnih republik poslal spomenico, v kateri označuje Argentino kot dezerterko od svojih sosed in kot pomočnico sovražnikov Združenih narodov.

Le malo je manjkalo, da Hull Argentine ni označil za izdajalco nad državami zapadnega sveta.

Hull v svoji spominici omenja solidarnost med ostalimi ameriški republikami, ki so vse pokazale svoje nasprotje proti osiškim državam, Argentina pa je še vedno ostala naklonjena Nemčiji in Japonski. Zato Hull priporoča, da ameriške republike Argentino diplomatsko "osamijo".

Združene države nočejo priznati argentinske vlade generala Edelmiro Parrella in Hull priporoča ostalim republikam, da slede zgledu Združenih držav. Vseled tega bo Argentina prisiljena premeniti svojo politiko v prilog zaveznikom.

Obdržavi sta že odpoklicali svoja poslanika.

Hull je obdolžil Argentino, da je zapustila svoje sestrške republike vpričo sovražnega ognja in še dalje podpira sovražnike Združenih narodov.

Hull je Argentini postavil posebno dva močna očitka. 1. Premišljeno je prelomila svojo obvezo, ki so jo sprejele sestrške republike, da sodelujejo in podpirajo vojno proti osiškim silam in s tem, da je zapustila zavezniško stvar, je zadal silno hud udarec celotni sistemu sodelovanja zapadne poloble.

2. Odkrito in jasno nudi pomoč sovražnikom Združenih narodov. Hull dolži Argentino, da je ravno v istem času, ko Parrella vlada zatirala svoj namen sodelovati z Združenimi narodi, zasledovala ravno nasprotno politiko.

Državni department je po Hullovem zatrdilu v posesti nepobitnih dokazov naslednjih dejanj argentinske vlade:

1. Sredi junija so argentinske oblasti zahtevale od trdk, ki so naklonjene Združenim narodom, da sprejmejo kot podkontraktorje ponudbe nacističnih trdk, ki se uvažajo od Združenih narodov.

2. Tri mesece je argentinska vlada dajala velike kontrakte trdkam, ki so ali sovražnega izvora, ali pa sodelujejo s sovražnikom.

moč sovražnikom Združenih narodov.

Hull dolži Argentino, da je ravno v istem času, ko Parrella vlada zatirala svoj namen sodelovati z Združenimi narodi, zasledovala ravno nasprotno politiko.

Državni department je po Hullovem zatrdilu v posesti nepobitnih dokazov naslednjih dejanj argentinske vlade:

1. Sredi junija so argentinske oblasti zahtevale od trdk, ki so naklonjene Združenim narodom, da sprejmejo kot podkontraktorje ponudbe nacističnih trdk, ki se uvažajo od Združenih narodov.

2. Tri mesece je argentinska vlada dajala velike kontrakte trdkam, ki so ali sovražnega izvora, ali pa sodelujejo s sovražnikom.

3. 4. julija je finančno ministrstvo objavilo v štirih osiških listih, v junjski izdaji pa je list "Scurrilous Clarinada" prinesel na celi strani oglas notranjega ministrstva.

4. Zadnja dva tedna je vlada razne razprave, ki so prišle v Argentino z zavezniškim dovoljenjem, izročila štirim osiškim listom, ki dan na dan ostro napadajo Združene narode in velikodušno podpirajo osiško stvar.

5. Zadnja tri leta je argentinska vlada podpirala osiške trditve in so vseled tega mogle

Italijanska fronta

Angleška osma armada se je sinoči borila proti petim nemškim divizijam in je slednjič zasedla San Michele, pet milj jugozapadno od Florence in dospela do Empoli, 14 milj zapadno od Arna.

Ko so v petek zavezniki prebili nemško črto jugozapadno od Florence, so Nemci naglo poslali ojačenja in mnogo težkih tankov Tiger Mark VI. v zadnjem naporu, da branijo Florence.

Osma armada, v kateri so Angleži, Indijci, Novozelandci, Južni Afrikanci, polagoma obkoljuje Florence.

Včeraj so Nemci napadli s tanki in so pregnali Novozelandčane in San Michele. Novozelandčani so se umaknili, nato pa je artilerija šest ur neprestano obstreljevala mesto in ko so Novozelandčani prešli k naskoku, so našli mesto prazno.

Ob Arnu in zapadno od Florence Nemci še vedno drže Montelupo, deset milj od izliva Pese v Arno.

Vzhodno od ceste št. 2 zavezniki drže Strado, šest milj jugovzhodno od Florence.

Visoko v gorah zapadno od ceste št. 69, so zavezniki napredovali ob pobočju 2500 čevljev visoke gore Monte Scallari in 10 milj južno od Florence.

Zapadno od Figline, 16 milj jugovzhodno od Florence ob Arnu je osma armada napredovala 2000 jardov in je zavzela 1700 čevljev visok hrib ob vzhodnem bregu reke, drugi angleški oddelki pa so vkorakali v Castelfranco, ki so ga Nemci izpraznili.

Komunizem in katolicizem nista prijatelja

Vatikanski uradni list "Osservatore Romano", prinaša članek mgr. Marfiano Cordovani, oskrbnika papežev palače, ki pravi, da med komunizmom in katolicizmom ni mogoča sprava.

Članek v listu nosi naslov "Katoliški komunizem?" in razpravlja o italijanski stranki, ki je bila ustanovljena v Italiji in ima na svojem programu družabne reforme, člani pa hočejo še vedno ostati katoličani.

"Katoliška dogma ima svojo moralno, družabni zgodovinski materializem pa svojo ideologijo," pravi članek. "Ako ta mladina želi združiti katoliško dogmo z zgodovinskim materializmom, bo postavila katoliško moralno pod streho, politično znanje, ki so se ga oprijeli, pa jih bo pehalo proti tej ideologiji. Če ne bodo popravili tega stališča, sem prepričan, da postavljajo v nevarnost svoj katolicizem."

Članek dalje pravi, če postane država splošna upravljavka vseh podjetij, bomo imeli velikanski kapitalizem, pred katerim bodo vsi državljani u službenci in berači.

"Upravitelji, pa naj se imenujejo ministri kralja ali pa ljudski komisarji," pravi dalje članek, "ne premenijo svoje narave in zgodovinski materializem jih ne bo napravil pošten in brezbižne. Prav gotovo vlada po teh metodah ne bo prišla do pravične razporeditve."

List vpraša: "Kako se upajo odrekati pravice privatni lastnini, tudi se sredstva prodajo podvojiti in celo potrojiti svoje dobičke iz mirnih časov."

MARŠAL ROMMEL JE BIL BAJE UBIT

Kot pravi neko poročilo iz Canisy v Franciji, so nemški ujetniki nekemu ameriškemu štabnemu častniku povedali, da je bil feldmaršal Erwin Rommel nevarno ranjen, ko so zavezniški bombniki napadli nemške postojanke. Neka francoska delavka Rdečega križa je rekla, da so ji povedali, da je Rommel pozneje za ranami umrl.

Nemški ujetniki so ameriškemu častniku povedali, da je bil Rommel ranjen blizu Lisieuxa na angleškem koncu fronte, da je bil avtomobil, v katerem se je vozil razbit in se je zvrnil v jarek. Feldmaršal je bil šest ur nezavesten.

Delavka Rdečega križa, ki je bila še v petek v nemški črti, je rekla, da so jim povedali, da je bil Rommel ranjen pri bombardiranju blizu Falaise, na angleški fronti in da je pozneje umrl v bolnišnici v Bernayu. Ženska Rdečega križa, ki je stara okoli 40 let, je imela listine francoske vlade v Vichyju in je delovala med francoskimi ujetniki, ki jih drže Nemci. Rekla je, da so vesti o Rommelovi smrti splošno razširjene in da nemški vojaki verjamejo tem vestem.

Zavezniški letalci so mnogo krat bombardirali avtomobile nemških štabnih častnikov in o Rommelu je znano, da je bil vedno blizu fronte.

Jugoslovanska brigada v Sovjetski Rusiji

Moskovski radio je v nedeljo naznanil, da je bila zaprisežena prva brigada jugoslovanske osvobodilne vojske, ki je bila sestavljena v Rusiji.

Za tem naznanilom iz Moskve je angleška radijska postaja naznanila, da bo brigada v kratkem poslana na fronto, maršal Tito pa je rekel, da bo brigada prodirala proti zapadu in bo prišla v Jugoslavijo.

Brigada, ki je sestavljena iz Srbov, Hrvatov, Slovencev, Črnogorcev in Macedoncev, je dobro opremljena s tanki, francoskimi možnarji in avtomatičnimi puškami. Pri zaprisegi so bili navzoči angleški, ruski in čehoslovaški častniki.

Vojaški kaplan ubit

Poročnik Dominic Ternan, franciškanski duhovnik iz New Yorka, je bil ubit tekom bitke 19. junija, ko je delil zakramente za umirajoče nekemu ranjenemu vojakom. Vstrelil ga je nek nemški vojak. Kot pravi vojni urad, je to že 30. ameriški duhovnik, ki je padel na bojišču.

Nekdaj veseli Dunaj vojaško taborišče

Švedski list "Aftontidningen" prinaša poročilo svojega poročevalca iz Berna v Švici o Dunaju, kakor izgleda danes. Poročilo se glasi:

"Potniki, ki prihajajo z Dunaja, pripovedujejo, da se je mesto premenilo v velikansko vojaško taborišče. Stari in krasni parki nekdanjega cesarskega mesta, med njimi sloviti Prater, kjer so bile največje zabave veselja Dunaja, so zaprti občinstvu. Po teh parkih se vežbajo kvizirski vojaki pod strogim nadzorstvom nemških častnikov. Nadzorstvo na d. Rumunoci, Bolgari, Hrvati, Slovaki in takozvanimi "prostovoljci" iz lutkastih dežel ima nacistična elita garda SS.

Grinzing, Semering in drugi izletniški kraji so polni ranjenih vojakov. Oni, ki le količkaj okrevajo, so poslani v Italijo in Francijo.

Dunajske postaje, ki so jih zelo poškodovali zavezniški napadi iz zraka, so vedno polni vlakov, ki dovažajo ranjence, vojaštvo in vojni material. Vse te vlake stražijo nemški vojaki. Ko bodo kdo po umazanih ulicah z zanemarjenimi in deloma porušeni hišami, se mu zdi, da je prišel v vojaško taborišče."

"GLAS NARODA"
(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Schuler, President; Ignace Hada, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec-
Treasurer. The corporation and address of above officials:
216 West 124th Street, New York 11, N. Y.

51st Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

SA ČELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADOJ
\$7.— ZA POL LETA \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenim sobot, nedelj in praznikov.
"GLAS NARODA", 216 WEST 124th STREET, NEW YORK 11, N. Y.
Telephone: CHelsea 5-1343

Nemčijo je treba streti!

Zavezniki so prepričani, da bo Nemčija že letos na kolenih. Zavezniki imajo močne strateške postojanke in njihova moč raste z vsakim dnem. Zavezniki prodirajo proti Nemčiji z vzhoda, zapada in juga in tudi streha Nemčije je izpostavljena strahovitemu bombardiranju. Zavezniki napredujejo na čeli črti, nemške armade se umikajo in nimajo nobenega upanja, da bi se mogle še kdaj postaviti resno v bran.

Nemške armade so bile tako temeljito tepene, da štejejo danes še komaj 3.000.000 vojakov, medtem ko imajo zavezniki okoli trikrat toliko vojakov—5.000.000 moč rdeče armade, 3 milijonov vojakov na zapadni fronti, ostale zavezniške armade pa so v Italiji, na Balkanu, v Afriki in na Bližnjem iztoku.

V Rusiji so Nemci izgubili toliko vojaštva, da ga ne morejo več nadomestiti, kajti rezerve so jim pošle. Z vojaško silo so prišli do konca. Ako bi zavezniki napadali enkrat na eni fronti in drugič na drugi, bi mogli Nemci pošiljati armade, z ene fronte na drugo. Toda zavezniki so v ofenzivi na treh frontah, poleg tega pa še njihova zračna sila neprestano kroži nad nemškimi armadami in nad nemškim ozemljem.

Nemška vojaška sila je bila leta 1939 silno močna, danes ji ni niti več podobna.

Priznati je treba, da so nemški vojniki bolj izveščani v vojevanju, toda število zaveznških armad odtehta vso nemško izveščanost, kar se jasno vidi na vseh frontah.

Največ so k zelo ugodnemu položaju zaveznikov pripomogli Rusi. To priznavajo vsi vojniki in uradni krogi v Washingtonu. Rdeča armada je dosegla največje uspehe, kakoršnih niti sami ruski generali niso pričakovali.

Najvažnejše za vse zaveznške uspehe pa je tesno sodelovanje med Združenimi državami, Anglijo in Rusijo. In pri tem ima prav gotovo naš predsednik največjo zaslugo.

Velikega pomena je ameriška letalska postojanka v Ukrajini. S te postojanke letajo ameriški bombniki na velike razdalje nad Nemčijo, bombardirajo industrijske kraje in železnice in leta dalje v Italijo, v Anglijo, ali pa se vrnejo zopet v Rusijo. Leteče armade bodo tudi mogle bombardirati velike Skodove municijske tovarne v Plzinu na Češkem, kar do zadnjega časa ni bilo mogoče.

Kakor pa so zavezniki na kopnem v veliki premoči nad Nemčijo, tako so tudi v zraku, kajti imajo 75.000 aeroplanov vseh vrst, ne šteješi 30.000 mornariških aeroplanov. Nemški bombniki niso mogli bombardirati zaveznške vpadne armade v Francijo, ker so jo branila cela krda zaveznških aeroplanov.

Že lansko leto so pričeli zavezniki bombardirati nemške industrijske kraje in Nemci so mogli to bombardiranje le malo ovirati. Zato so pričeli izdelovati napadalne aeroplanove, izdelovanje bombnikov pa so skoro popolnoma opustili, zato pri zavezniskem vpadu tudi niso imeli bombnikov, da bi uspešno bombardirali zaveznške armade pri izkrcanju v Normandiji.

Zavezniki vodijo proti Nemčiji tudi zelo uspešno diplomatsko in gospodarsko vojno. Neutrálne države so prenehale pošiljati t. Nemčijo mnogo surovin, ki so neobhodno potrebne za izdelovanje municije. Turčija je prenehala pošiljati v Nemčijo krom; Portugalska volfram in tungsten; Španska tungsten; Švedska je zelo omejila pošiljanje jekla. Vse to je vojno precej okrajšalo. Pogledimo še psihološko in moralno stran Nemčije.

Nemci o vsaki vojni mislijo, da je samo neke vrste bitka ali kampanja v trajni vojni. Ako Nemci vidijo, da je poraz v bitki neizogiben, tedaj razjhi nehajo, kot pa bi bili poraženi na bojnem polju. S tem se hočejo izogniti popolnemu porazu in računajo na prihodnjo priliko za zopetno osvajanje. In sedaj, ko zaveznške armade z vso silo pritiskajo na Nemčijo, ne bo prav nič čudno, če se bo brezpogojno podala.

Nemci razmotirajo: če bi sedaj bila tudi brezpogojna predaja potrebna, tedaj bodo čez 30 ali 40 let zopet mogli pričeti novo osvojevalno vojno.

(Príde še.)

DRUGO ZASEDANJE AVNOJ-A

(Antifašistično Veče Narodne Osvobodilne
Jugoslovanske Armade)

in naše splošne naloge

(Iz "Slovenskega Poročevalca" z dne 1. marca, 1941.)

Napisal EDVARD KARDELJ.)

I.

Prvo zasedanje Slovenskega narodno osvobodilnega odbora ima važno nalogo, da pretrse delo slovenske delegacije v Jajcu in ga potrdi. Vprašanje pravilnosti postopanja slovenske delegacije v Jajcu je zvezano s celotnim vprašanjem o pravilnosti politike IOOF.

Drugo zasedanje AVNOJ-a se je vršilo v povsem drugih okoliščinah kakor prvo, eno leto prej. Leta 1942. se v mnogih pokrajinah ni bilo široke aktivnosti ljudskih množic, agenti različnih izdajalcev so še imeli več ali manj vpliva na posamezne dele ljudskih množic. V Sloveniji je gibanje OF bilo potisnjeno v politično defenzivo in je preživljalo najtežje čase oborožene akcije proti okupatorju. V skladu s temi dejstvi je naravno, da je zgodovinski pomen prvega zasedanja AVNOJ-a v tem, da je vzpostavilo skupno politično središče za vse svobodoljubne in patriotske sile naših narodov.

V razdobju med obema zasedanjema se je narodno osvobodilno gibanje razmahnilo, ljudske množice so dobile zaupanje v narodno osvobodilno borbo, zlasti so hrvatske ljudske množice zapustile reakcionarno HSS in se prešle v narodno osvobodilno gibanje. Izdajalska bratovščina se je pri tem pogrezala vedno globlje, svoje oborožene enice mobilizirala nasilno, ljudskim množicam pa so skušali dopovedati, da poraz nemških okupatorjev ni njihov poraz, češ, da sodelujejo z okupatorjem samo iz taktičnih razlogov. Uspehi niso. Ljudske množice so videle in vedele, da živi izdajstvo lahko samo tam, kjer ga ščiti okupatorjeva roka. V zunanjem svetu, pri velikih zaveznikih so v istem razdobju naši izdajalci izgubljali postojanko za postojanko zaradi uspehov narodno osvobodilnega gibanja. Kapitlacija Ita-

lije je bila v tem razdobju važen dogodek in utrditev narodno osvobodilnega gibanja doma in po svetu. Pokazala se je potreba po ustvaritvi vrhovnih državnih organov z vso potrebno avtoriteto, ki bodo mogli v odločilnih dneh do vrhunca razviti in mobilizirati vse sile in materialne rezerve naših narodov, da bi se odločilna bitka dohila čim popolneje in čim prej. Taki državni organi bodo mogli dostojno in z zaupanjem vsega ljudstva braniti interese narodov pred zunanjim svetom.

II.

Za drugo zasedanje Avnoja so bistvena tri osnovna dejstva:

1. Potrditev in uzakonitev demokratične ljudske oblasti, ki je zrasla v zadnjih letih iz osvobodilnih naporov naših narodov.

2. Federativna nreditve notranjega sožitja naših narodov v enotni državni skupnosti, v Jugoslaviji.

3. Končni obračun z emigrantsko protiljudsko reakcijo.

Drugo zasedanje AVNOJ-a formalno ni sprejemalo nikakih novih celotnih nstav. Kot najdemokratičnejša forma ljudske oblasti je potrdilo tiste organe, ki so nastali v sami dobi borbe, od najširših do najožjih.

Na isti način je drugo zasedanje AVNOJ-a uredilo vprašanje odnosov in zveze med narodi Jugoslavije. Nacionalnega vprašanja niso odložili na "jutri", temveč so njegovo reševanje postavili na federativni odnos med narodi Jugoslavije, ki je zrasel iz skupne osvobodilne borbe jugoslovanskih narodov. Nova Jugoslavija se gradi iz šestih enakopravnih federativnih enot; iz Srbije, Hrvatske, Slovenije, Črne gore, Makedonije ter Bosne in Hercegovine. Vsi taki sklepi odločno nasprotujejo protiljudskim, protidemokratičnim in velesrbskim klikam, katerim so odvzeli vsa-

ko pravico predstavljati jugoslovanske narode v svetu. Od tod sklepi proti kairski vladi in kralju. Vse pravice zakonite jugoslovanske vlade pripadajo samo Nacionalnemu komitetu, a predsedstvo AVNOJ-a je edini izvrševalec suverenosti naših narodov.

Med sklepi AVNOJ-a je treba poudariti posebno dva. Prvi sklep je imenovanje tov. Tita za maršala Jugoslavije, s čimer je izrečeno najvišje priznanje nove Jugoslavije svojem najboljšemu sinu za uspeh borbe, za uspeh resnične ljudske demokracije in narodne enakopravnosti. Imenovanje Titovo za maršala je obenem priznanje narodov Jugoslavije Komunistične partiji Jugoslavije, iz katere je Tito zrasel in ki je od vsega začetka postavila ideje bratstva in enakopravnosti narodov Jugoslavije kot predpogoja za uspešno borbo proti okupatorju. Drug pomemben sklep je potrditev o priključitvi slovenskega Primorja svobodni Sloveniji v sestavi svobodne Jugoslavije, s čimer so bili postavljeni temelji za uresničenje stare slovenske težnje: svobodna in združena Slovenija. Slovenskega Primorja nismo dobili za zeleno mizo, kakor smo ga v prejšnji vojni izgubili, ampak je vrhovno zakonodajno telo Jugoslavije samo potrdilo, kar je slovenski narod dosegel z lastnimi silami.

III.

Zasedanje AVNOJ-a predstavlja novo razdobje v osvobodilni borbi naših narodov. Če je imelo narodno osvobodilno gibanje doslej pretežno politični značaj, značaj osvobodilnega gibanja, ki se sprožilo mimo in proti volji oficijoznih državnih organov, postaja sedaj predvsem izraz naporov in borbe mlade države tvorbe naših narodov.

Ljudske množice so sklepe AVNOJ-a pozdravile z navdušenjem, izdajalce in protiljudsko reakcijo je pa prevzela smrtna panika. Naravno je, da je našlo drugo zasedanje AVNOJ-a živ odmev doma in v inozemstvu. Nasprotniki narodno osvobodilnega gibanja so hoteli paralizirati vpliv drugega zasedanja Avnoja s tem, da so poskušali vse sile koncentrirati in postaviti proti narodno osvobodilnemu gibanju enotno fronto. Beograjski radio je pozival na enotnost srbstva. Zagrebški na mobilizacijo vseh hrvatskih sil itd. Vsa srbska reakcija se je je združila: Nedić, Ljotić, Mihajlović pa še kairska vlada s svojo izjavo o teroristih. Prav tako se je povezala hrvatska: Maček in Pavelić, ki se je posebej obrnil na HSS, in nastal je sporazum o dejanski delitvi oblasti. Oba centra, beograjski in zagrebški, sta kovala novo "jugoslovansko federacijo" po nemško patronan-

ce. Še posebej se je Maček povezal s Mihajlovičem in oba s kairsko vlado. V Sloveniji so se beloplavi vezali s sredino. Toda vsi načrti so propadli. Pred ljudskimi množicami so se še bolj razgalili, pred okupatorjem pa so se dokončno popolnoma razorožili. Nemci jim ne dopuste več neodvisnih vojaških formacij in lastnih oficirjev. Hrvatska domobranska vojska je prišla v sestavi nemške, v četniških oddelkih poveljujejo nemški oficirji, a Rupnikovi domobranci so pod poveljstvom Gestapa in SS.

V zunanjem, posebno zavezniskem svetu so sklepi drugega zasedanja AVNOJ-a našli na pozitiven odgovor ne samo v široki javnosti Anglije, Zje-dinjenih držav in Sovjetske zveze, ampak tudi v vodilnih uradnih krogih teh naših velikih zaveznikov. Nacionalnega komiteta formalno še niso priznali, toda vedno tesnejše vojno sodelovanje z našim Vrhovnim

5th WAR LOAN

Naša dolžnost je, da podpiramo osvobodilne armade s tem, da kupimo Vojne Bonde do naše skrajne zmožnosti.

štabom govori o dejanskem priznanju stanja kakršno je nastalo po drugem zasedanju AVNOJ-a. Vedno večje uveljavljanje Jugoslavije kot vojnega faktorja bo pospešilo tudi formalno priznanje Nacionalnega komiteta s strani zaveznikov.

Zaradi junaške borbe, demokratičnosti narodno osvobodilnega gibanja in demokratične ureditve razmerja med narodi na temelju medsebojne enakopravnosti je postala Jugoslavija središče osvobodilnega odpora v tem delu Evrope in privlačni center za druge narode, ki se po našem primerni tudi lahko bore proti okupatorju in narodnim izdajalcem. O vplivu jugoslovanskega narodno osvobodilnega gibanja na sosednje narode pričajo dogodki v Bolgariji, odlok madžarske vlade o nestreljanju partizanov, pozivi londonskega radia Bolgarom in Madžarom, naj se priključijo NOVJ, ter dogodki v Avstriji in Italiji.

IV.

Velike spremembe v notranjem življenju jugoslovanskih narodov so nastale na predvečer odločilnih dogodkov za uničenje Hitlerja in njegovega reda. Na vseh frontah, na italijanski, na zračni, posebno pa na vzhodni vedno bolj dozorevajo pogoji za končno Hitlerjevo vojno katastrofo. Še večje poraze pa je Hitler doživel v mednarodni politiki. Prepadi vso vsi njegovi upi na sovjetsko-anglosaski spor. Kakor dokazneta moskovska in teheranska konferenca, je dosegel Hitler samo nasprotno, tisto, česar se je najbolj bal: utrditev zaveznškega bloka. V tem so bile porazene s Hitlerjem vred tudi take reakcionarne in fašistične klike, kakršne je kairska vlada obenem s Mihajlovičevjo izdala v Jugoslaviji. Te klike so računale, da bodo v takem neizbežnem spopadu lahko čez noč presedlale z nemških pozicij na zaveznške. Sporazum med velikimi zavezniki je prekrizal vse njihove račune. Izdajalski špekulanti so obšli tam, kjer so od vsega začetka bili: na Hitlerjevskih, fašističnih pozicijah in s Hitlerjem vred se približujejo svoji katastrofi. Prav tako je bil napačen račun teh klik, da ni mogoče sodelovanje našega narodno osvobodilnega gibanja z zahodnimi zavezniki. Računali so celo na spopad med NOVJ in zapadom, toda zavezniki odnosi so vedno trdnjši in bodo v prihodnosti še pri- srčnejši.

Slovenski narod, ki je bil ne- pripravljn ob vseh prelomnih- eah zgodovine — 1848, 1918 in

1941 — je za bližnje odločilne dogodke z ostalimi narodi Jugoslavije in politično popolnoma pripravljen, da lahko brez strahu in negotovosti gleda v prihodnost.

Taka je bilanca, ki je dobila svoj poslednji izraz v sklepih drugega zasedanja AVNOJ-a in zasluži tudi potrdilo sleher- nega poštenega Slovenca.

Narodno osvobodilno gibanje je nastalo kot izključno politično ljudsko gibanje. Z u- stvaritvijo prvih majhnih partizanskih edinic je prvič poseglo po orožju. Organi narodno osvobodilnega gibanja, od terenskih odborov do organov OF, so vzporedno z uspehi naše vojne akcije vedno bolj prevzemali dvojno funkcijo; poleg funkcije organa borbe so postali tudi še organi oblasti. Ta proces spada med najbolj svoj- stvena in največkratnejša dogod- janja te vrste v zgodovini človeštva. Sadež borbe naših narodov ne bodo izražale samo izpolnjevanje nacionalne in politi- čne zahteve ter pozitivnega social- ni razvoj, temveč se bodo izra- žali tudi v globokem vplivu na moralne kvalitete naših naro- dov. V sedanjih borbi, kjer se bore ljudske množice s tako sa- mopožrtvovalnostjo, samopo- zabljenjem in prezirom smrti za skupno korist, dobiva lik naše- ga človeka nov, plemenitejši značaj. Sedanja faza naše bor- be postavlja pred vse nekatere nove naloge. Poleg tega, da je treba sovražnika politično in vojaško točiti, izvesti maksimal- no mobilizacijo vseh ljudskih sil in materialnih rezerv, je treba predvsem utrditi in dalje graditi temelje naše nove drža- vne skupnosti, ki so bili posta- vljeni na drugem zasedanju AVNOJ-a, razvijati demokratične organe naše ljudske obla- sti v takem smislu, da se bo preko njih slovensko ljudstvo dejansko začutilo gospodarja na svoji zemlji, da je Jugosla- vija za slovenski narod njegova lastna država, v kateri bo so- deloval z vsem svojimi silami in sredstvi, da bo pomagala kre- piti njeno moč, razvijati v njej blagostanje in utrjevati demo- kratične pridobitve, da jo bo, tče bo treba, tudi v bodoče branil z lastno krvjo, kakor jo tudi v teh dneh pomaga graditi s krvjo svojih najboljših sinov in hčera.

(Zojša.)

DELO DOBE:
SIVALKE NA STRIP FELT
Vprašajte pri:
LEGIS HAT CO.
28 West 38th Str., (3rd floor),
NEW YORK CITY
7-31, 8-1, 2

SEDAJ LAHKO DOBITE

LASTNOROČNO PODPISANI KNJIGI

pisatelja Louis Adamič-a

ZA CENO \$2.50 ZA ZVEZEK

"Two Way Passage"

V tej knjigi, ki jo avtor izpostavlja vsem ameriškim narodom, da je planirani svet, kjer bi bilo mogoče po volji vsakega posameznika živeti. Vse vseh evropskih držav, tudi iz Jugoslavije, so prišli milijardi v Ameriko in pomagali postaviti najbolj na- poredno in najvišjo državo na svetu. Sedaj je prišel čas, da zavezane države pomagajo evropskim, ki so jim pomagali do njihovega sijaja in moči. Počvarite strani — kakor bi se mogli mladi knjižice predstaviti in angličino — jo jako zanimiva knjiga in je priporočljiva vsakomur, ki razume angličino.

"What's Your Name"

"Človeki odgovarjajo na vprašanje, ki se čisto brede milijonov... Či- tanje te knjige je bogoje plašeno." — Tako so jo izrazili veliki ameriški duhovniki o tej knjigi.

Pri naročbi se poslužite naslednjega kupona

William Moore, Order me _____ at lastnoročno
podpisane (1) knjige (1) s

Moje ime

St. ulica all Box St.

Mesto in država

"Glas Naroda"

816 W. 124th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

NOČEM PLAČATI VEČ KOT

NAVIŠJE DRUGNE CENE!

NE SPREMEM RACUNIRANIH

ZVONJARI NE ODAM ZVANK!

RAZGLEDNİK

SPOMINSKI DNEVI V JULIJU

Bitka pri Gettysburgu se je pričela dne 1. julija 1863.

Poštne znamke so prvič prišli prodajati v New Yorku tekom julija 1881.

Provincije Nova Scotia in New Brunswick, ki so bile preje znane pod skupnim imenom kanadske pokrajine, so se združile in postale kanadski dominiji, dne 1. julija 1867.

Poštni promet s pomočjo aeroplanov med atlantsko in pacifično obalo Združenih držav, se je pričel v juliju 1924.

Ognjenik Mount Lassen v Kaliforniji, pričel je bluvati lavo početkom julija, 1914.

Prvi železniški vlak je došel v Washington, dne 1. julija 1835.

V juliju leta 1778 je 600 Američanov (Indijancev) napadlo 2000 belih priseljencev, ki so se naselili v Wyomingu, v Pennsylvaniji. Domačini so požgali 1000 hiš, katere so zgradili priseljenci.

Bitka pri Santiagu, Cuba, se je pričela dne 3. julija 1898. Sedaj je bila španska vojna mornarica vničena.

Idaho je postala država Združenih držav dne 3. julija leta 1867.

Bitka pri Sadowi, kjer je bila Avstrija porazena, se je vršila v juliju 1866.

Sedanja država Wisconsin, je postala teritorij Združenih držav, v juliju 1836.

Otvoritev poudelne železnice v Brooklynu, N. Y., se je vršila dne 3. julija 1854.

Prva normalna šola v Ameriki, je bila ustanovljena v juliju, leta 1837 in sicer v Lexingtonu, Mass., toda podluk se je pričel šele dve leti kasneje. To šola je obiskovalo po otvortvi le troje učencev, toda njihovo število je hitro naraslo.

David Glasgow Farragut, prvi admiral naše bojne mornarice, je bil rojen dne 5. julija leta 1801 v Knoxville, Tenn.

Angleži so plenili in oplenili mesto New Haven, Conn., v juliju 1779.

Republikansko stranko so ustanovili pri konvenciji, ki se je vršila dne 6. julija 1685 v Jacksonu, Mich.

Dne 6. julija, 1776 je bila Izjava Neodvisnosti v prvi ob-

javljen potom časopisa Pennsylvania Evening Post v Philadelphiji, Pa.

Nekdanja republika Texas je poslala svojega prvega poslanika v Washington, D. C., v juliju, 1835.

Država Maryland, je proglasila svojo neodvisnost dne 6. julija 1776.

Dne 7. julija 1898 so Združene države anektirale kraljestvo Havaji.

California, ki je bila preje del Mehike, postala je last Združenih držav v juliju 1846.

Mohamed, ustanovitelj mohamedanske vere, oziroma Izlama, je umrl dne 8. julija, 632.

Newyorčani so razdelili spomenik angleškemu kralju George III., dne 10. julija, leta 1776, ko je bilo proglašeno neodvisnosti objavljeno.

Teritorij Wyoming, postal je država Zjed. držav, v juliju 1890.

V juliju 1819 so Zjed. države kupile sedanjo državo Florido od Španjolske, toda našo zastavo so razvili v St. Augustine, Fla., šele dve leti kasneje, in sicer dne 10. julija 1821.

V juliju 1779 so Angleži požgali mesto Norwalk, Conn.

Prvo in formalno proglašanje neodvisnosti v Združenih držav. se je vršilo dne 12. JULIJA, 1774 v Prvi Presbiterijanski cerkvi v Carlisle, Pa.

Izvor veletoka Mississippi je odkril Henry R. Schoolcraft, dne 13. julija, 1832.

Ekspedicija, katero je vodil Sir Walter Raleigh, je dospela v North Carolino v juliju, 1584. Največji splošni štrajk v Združenih državah se je pričel v juliju 1877.

Prvo zlato v Montani so našli v Last Chance Gulch. Montana v juliju 1864. Tam stoji sedaj mesto Helena.

Provincija Manitoba in severozapadni teritoriji so postali del kanadskega dominija, v juliju, 1869.

Jacques Marquette in Louis Joliet, sta v juliju 1637 dospela v ustje reke Wisconsin in sta dne 17. julija istega leta potovala dalje po veletoku Mississippi.

Dnevnik Cristobal Colon ("Kolumba"), so našli v Pa-

los, na ŠPANSKEM, dne 17. julija, 1912. Iz tega dnevnika je razvidno, da je "odkritje" Amerike po imenovanem mornarju veljalo \$7200.00, in da bi bila omenjena svota sedaj vredna baš \$100.000.

Prvi poštni voz, ki je vozil pošto iz San Francisco, Cal., došel je po 17 dnevnem potovanju v Kansas, dne 18. julija 1861.

Benito Juarez, prvi ameriški

("indijanski") predsednik Združenih držav Mehikanskih, je umrl dne 18. julija leta 1872.

Mehikanskega lutarskega "cesarja" Maksimilijana Habsburskega, so mehiški rodoljubi ustrelili v Queretaro, država Queretaro, Mehiko, dne 19. julija, 1867.

V juliju 1723 so v Gravelly Paintu pri Newportu, R. I. obeli 26 morskih roparjev.

Ali imajo ljudje šesti čut?

V Ameriki je bil nekoč velik kongres učenjakov, ki se udeležujejo v zavodih za slepe in gluhe. Na kongresu so obravnavali vprašanje, ali ima človek šesti čut? Pri tej priliki ni šlo za okulistična raziskovanja, temveč za pojasnilo onih skrivnostnih sil dojemanja, s katerimi so nadarjeni slepci in gluhi. Te doslej še ne razkrinkane sposobnosti slepih in gluhih nam kažejo kakor se zdi pomanjkljivosti drugih čutov. Splošno je znano, da imajo slepi ljudje posebno oster sluh. V tem pogledu gre za tako zvano kompenzacijsko, to se pravi za nadomestilo izgubljenega čuta z drugim čutom, ki ga lahko imenujemo šesti čut.

Na kongresu je bilo podanih nekaj zelo zanimivih referatov. Dr. Robert H. Clark, ravnatelj ameriškega zavoda za gluhome, je pripovedoval iz svoje prakse.

Pri svojih poskusih s slepimi se poslužujem naslednje metode. Posadim slepca s hrbtno proti oknu in sedem naravnost nasproti njemu. Vzajemno palico, ki je na koncu razcepljena in v razcep denem papir. Potem počasi krožim s palico in z listkom, okrog slepečeve glave v oddaljenosti okrog 7 cm. zdaj na desni, zdaj na levi, a povsem nepravilno. Vselej, ko premaknem palico, vprašam, kam sem premaknil listek. Slepčeve čute od rojstva se zmoti zelo redko.

Zadnjič sem napravil ta poskus s 40 let starim slepcom in pri 200 poskusih se ni zmotil niti enkrat. Potem sem mu zamašil ušesa s bombažem, da bi slepčeve morda ne slišal premikanja lista ob njegovi glavi. Toda tudi potem se ni enkrat zmotil. Ta sposobnost se mi zdi pridobljena z dolgo vajo.

Narava je tako odškodovala slepce za njihovo slepoto. Pod vplivom posebnega vzbojanja v raznih poklicih se takšne sposobnosti lahko razvijajo pri ljudeh. Spominimo se na pr. na to, kako dobre oči ima mornar, dalje na izredno fin tip mlinarja, ki med prsti razpozna razne vrste moko, kakor pokuševalce vina dazpozna vino na jeziku in končno na izredno dober sluh primitivnih bojevitih plemen.

Nekaj podobnega sem odkril v neki banki pri uradnici, ki je dan za dnem štela bankovce. Bankovce je štela izredno hitro in med tem je od časa do časa vrgla iz šopa ponarejen bankovce, ne da bi se motila pri štetju. Vzeli smo v roke enega izmed odvrgnenih bankovcev in samemu bankirju se je zdel pristen. Uradnica se pa vendar ni zmotila, kakor se je pozneje izkazalo. V odlomku sekunde je ugotovila pod prsti, da je bankovce ponarejen.

Prof. Edwin G. Boring iz harvardske univerze je pa referiral naslednje:

Domnevam v šestem čutu lastnost, ki nima nič opraviti z boleznijo ali karkršumkoli patološkim pojavom. Šesti čut se lahko privzgoji, odnosno priučijo. Povečane sposobnosti dojemanja dopolnjujejo katerikoli čut. Slepčeve ali gluhi človek vidi, odnosno sliši z nekim drugimi nevidnimi čutili. Jaz sam sem gluhi, a počutim se na cestni povsem varnega kljub se tako živahnemu prometu. Hotel sem se zavarovati proti nesreči na cesti, a izkazalo se je, da me je zdravnik zavarovalnice nvrstil med najprimernejše objekte zavarovanja, in sicer na podlagi statistike zavarovalnice, ki povsem potrjuje naša eksperimentalna raziskovanja; gluhi se namreč bolj redko ponesreči na cestah, kakor ljudje z neokrnjenimi čuti. To pa ni noben čudež. Ti ljudje imajo samo posebne razvite sposobnosti dojemanja, njihovi živčni sistem deluje boljše, to se pravi pomagajo si s šestim čutom.

S. C. Swift, slepi knjižničar kanadskega zavoda za slepe je poročal:

—Nedavno sem čakal na vogale ulice na tramvaju. Med tem sem se pogovarjal z znancem. Nenadno sem zaslišal ropot tramvaja in dejal sem znanen, da prihaja moj voz. Začuden me je vprašal, kako morem to vedeti samo na podlagi sluha. Slutil je za tem okultno silo.

Vendar je ta stvar povsem enostavna. Ko se bliža slepeu tramvaj, slepčeve najprej zasliši drsenje armature po električnem dovodniku in šele potem ropot koles po tračnicah. Po tem ropotu lahko presodi oddaljenost bližajočega se voza. Vsak tip voza ima svoj poseben ropot, in slepčeve lahko tudi razpozna, ali pelje le en voz ali več vozov. V knjižnici sem se pogosto stikal s tovariši v trpljenju. Njihove sposobnosti orientacije so bile naravnost neverjetne. Nekateri so tako dobro razpoznavali človeka od človeka, četudi ga niso slišali, da so bile njihove lastnosti podobne jasnovidstvu. Prepričan sem se, da so imeli fizične sposobnosti, združene z drugimi neokrnjenimi čuti, neizrečeno rahločutnega dojemanja, česar niso mogli z okrnjenim čutom.

Dr. Edward E. Allen, ravnatelj Berkensovega zavoda za slepce v Bostonu je povedal:

—Nekoč smo potovali štirje z nočnim vlakom domov. Ko je slepčeve Belson zjutraj izstopil na svoji postaji iz vlaka, je bilo zelo neugodno vreme s snežnim viharjem. Zapadlo je že 10 cm snega. Kljub temu se je Belson odpravil sam domov, okrog 15 km daleč od postaje. Pozneje mi je pripovedoval, da je pri spel domov prav tako lahko kakor sicer ob lepem vremenu. Normalnega človeka bi takšno vreme zelo oviralo v njegovi orientaciji.

Po vseh teh raziskovanjih in ugotovitvah je torej ugotovljeno, da šesti čut ni bolezenski pojav, temveč je posledica pravnagnonskih sposobnosti nekompliranega organizma.

UKINITEV NURENBERŠKIH ZAKONOV V NORMANDIJI

London, Anglija. — Izvedelo se je, da so bili višjijski zakoni priti manjšinskim skupinam uradno ukinjeni v Normandiji.

Ta dalekosežen in važen ukrep je bil oznanjen od Francois Coulet-a, komisijonarja Francoskega osvobodilnega komiteja narodne osvoboditve, ki predstavlja gen. De Gaulle-a v Normandiji.

Tukajšnji izvedenci poudarjajo dejstvo, da je bil padeč ljudskih pravic v vsaki državi, ki je bila okupirana od osišč, označen s preganjanjem manjšin. Proti-židovska propaganda je bil prvi korak Osische v zmaganostni strategiji, ki je imela namen razdeliti ljudstvo vsake demokratske države in oslabiliti upor proti napadu.

Cepprav je bilo nekaj znakov anti-semitizma v Franciji pred invazijo te države leta 1940, so začeli kvizilinski antisemiti, ki so bili nacijski propagatorji na skrivnem. Šele po okupa-

ciji Francije se je hitlerjancem posrečilo uzakoniti preganjanje manjšin. Židi v Franciji so bili predmet nuremberskim zakonom, kar je še bolj žaljivo svetu splošno, ker so bili upolnomočeni v imenu francoskega ljudstva.

Prekinitev proti-židovskih ukrepov, ki so peklensko znamenje osištne tiranije, je začetek odrešitve francoskega naroda in se smatra kot obljuba, da bo Francija v bodoče živela pod demokratsko vlado.

Spomenica, ki jo je izdal Coulet in, ki je bila slišana preko radija "France" iz Alžirja, je dejala:

"Vsi konstitucijski zakoni, vse odredbe proti Židom, vse odredbe, ki se tičejo tajnih organizacij, vsi dekreti, ki so započeli posebno jurisdikcijo, ali ki so napravili tako jurisdikcijo legalno, so ukinjene.

(Overseas News)

Zaobljuba Komiteja za Narodno osvobojenje

London, 24. julija. (ONA). —Nanovo ustanovljeni komite Narodnega Osvobojenja se je danes zaobljubil, da bo obnovil vse demokratske svobode v povojni poljski.

V manifestu, ki je bil oddan po moskovskem radiju, je komitej naštel svobode, ki naj bi bile obnovljene, vstevši enakost vseh državljanov ne glede na "rod, stan ali državno pripadnost" svoboda političnih in trgovskih organizacij, svoboda tiska in svoboda vesti.

Manifesto je dodal, da bodo vse fašistične organizacije otkleane kot proti-narodne.

Poudarjajoč, da je visoko delo komiteja v svrhu poljskega udeleženja v borbi proti hitlerjevski Nemčiji na prvem mestu, je manifesto dejal:

"Ura masševanja nad Nemci je udarila — Masševanje za trpljenje in mučenje, za požganje vasi, uničenje mesta, podrtje cerkve, suženjstvo koncentracijske taborišča, streljanje; masševanje za Majdanek, Oswiecim in Treblinka (zloglasna smrtna taborišča) in za masakriranje getov."

Manifest je oznanil, da bodo izropane posesti vrnjene s konfiskacijo nemške posesti, z dodatkom: "Oziromi na trpljenje zadano od okupatorjev, bo Židom garantirana obnova pravic in enakosti."

Manifest je odkril, da je bil dr. Semmerstein, bivši židovski poslanik v poljskem parlamen-

tu, postavljen kot vodja komitejevega oddelka vojnih reparacij.

DELO DOBE

ZENSKA za čiščenje pisarn, lahko delo, Tedenska plača \$20.25. Vprašajte na: 515 Madison Ave., New York City. Sobota 700, vhod iz 33. ceste. (7-21 do 8-2)

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsten pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v 13 dolgih poglavjih opisanih 13 rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovanstvu do današnjega dne.

13 poglavij — 413 strani

Lično v platnu vezana.

Cena \$2

KNJIGARNA SLOVENIC PUBL. COMPANY
216 W. 18th Street
New York 11

Samo nekaj teh knjig je na razpolago!

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO . . . SADIJEREJSTVO . . .
POLJEDELSTVO

The Garden ENCYCLOPEDIA

Cena knjige:

\$3.50

V LIČNI IN TREPŽNI PLATNENI VEZAVI

Skoro 1400 strani —

750 slik

Popolni voditelj za vaš vojni vrt.

Popolna vsaka beseda, vsaka stran, vsaka slika — mnogo NOVE snovi novih ilustracij!

EDINA VETNARSKA ENCIKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTREBO! Ni visokih besed — vse je jasno, razloženo, uporabno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

216 West 18th Street

SONART REKORDI

NOVE

SLOVENSKE PLOŠČE

Jerry W. Koprišek in njegov orkester

M596—Wedding Polka

(Ne bom se možila; Ti pa jesi, pa židana marelja)

Wedding Waltz

Slovenski Waltz

Pojlo Rupnik sestri

M596—Jeep Polka

(Mat' polico pešajo)

Marine Polka

575—Terezinka — polka

Na planincih—valček

Lepe Melodije

Duquesne University Tamburica

Orkester

M571—Na Marjance, polka

Kje so moje rožice

Marička pežla—polka

Za tozadnji cenik in cene plošč se obrnite na

JOHN MARSICH, Inc.

463 W. 42nd St., NEW YORK

Note za KLAVIDER ali PIANO HARMONIKO

35 centov komad —

3 za \$1.—

* Breezes of Spring

Time of Blossom (Cvetni čas)

* Po Jezeru

Kolo

* Spavalj Milka Moja

Orphan Waltz

* Dekle na vrtu

Oj, Marička, pegljaj

* Barčica

Mlad kapeta

* Gremo na Štajersko

Štajerji

* Happy Polka

Ce na tujem

* Slovenian Dance

Vanda Polka

* Zidana marelja

Veseli bratci

* Oh! Valley

Sylvia Polka

* Zvedel sem nekaj

Ko ptičica ta mala

* Kadar boš ti vandrat del

* Helena Polka

Slovenska Polka

* Pojdi z menoj

Dol s planine

ZVEZEK 10 SLOVENSKE PESMI za piano-harmoniko za \$1.

Po 25c komad

Moje dekle je še mlada

Barbara polka

Naročite pri:

Knjigarni

Slovenic Publishing Co.

216 W. 18th Street

New York 11, N. Y.

TO JE KNJIGA, KI JO BOSTE RADI IZROČILI SOSEDU, DA JO PREČITA

THE INCREDIBLE TITO

Man of the Hour

V angleščini izpod peresa slovitiga pisatelja

Howard Fast-a

Povest o bojih Jugoslovancev za svobodo, o čemer ni bilo pisano še nikdar poprej.

"Najbolj razburljiva povest v 27 letih!"

Stane 25c v uradu — 30c po pošti.

Ker je zaloga teh knjig zelo omejena, je priporočljivo, da pošljite naročilo prej ko mogoče. K naročilu priložite v dobrem zavrtku gotovino oz. znamke (Združenih držav). — Naročite lahko pri:

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

216 West 18th Street

New York 11, N. Y.

ČITATELJEM je znano, kako se je vse podražilo in ravnotako tudi tiskovni papir in druge tiskarske potrebitine. Da ni rojaki zaščitajo redno dopokiljanje lista, lahko gredo upravnistvu na roke s tem, da imajo vedno, če le mogoče, vnaprej plačano naročnino. ALI NE BI OBNOVLILI SVOJO NAROČNINO ŠE DANES in ne čakajte na opomin, ker s tem prihranite upravnistvu nepotrebne stroške?

PROKLETA

Spisal EMILE RICHEBOURG
Iz francoščine prestavil J. L.

(87)

Grofinja sama je sedela med otroki. Ne da bi se hvalila, a reči moram, da sem onega večera samega sebe prekosila, tako celo, da me polkličje grofinja po končani predstavi v svoj salon ter mi tam izrazi svojo zadovoljnost. Moral sem ostati v gradu še prihodnji dan in potem še ves teden. Izgiral sem bil ves svoj repertoire. Že prvi dan mi je bila grofinja zelo prijazna; zadnji dan mojega tamošnjega bivanja pa me doleti čast, da sem obedel pri njeni mizi. Tu me povpraša, ali imam ženo in otroke. Nisem vedel, zakaj bi ji prikrival resnico. In povedal sem ji svojo zgodovino, v kateri imaš ti tako važno vlogo. Vsled moje pripovedi je bila blaga gospa zelo ginjena. Naposled pa se celo razjoče! Lahko si misliš mojo zadrego zbog tega! Pa ona se kmalu umiri ter mi reče z milim glasom: "Oprostite, ljubi moj, da se nisem mogla premagovati. Vi niste krivi mojim. Ime Leon pa, ki ga ima ubogi vaš majni najdenček, me je zelo ganilo. Tudi jaz sem imela sina, ki se je imel zvati Leon... Bil bi zdaj skoro 30 let star." — "Sedaj je mrtev?" vprašam jaz. Uboga gospa žalostno povese glavo. — "Rekli so mi tako!" mučno vzdihne. — "Pa, ali je res?" Jaz sem seveda molčal. Grofinja prehodi parkrat sobo gorindol. Slišal sem, kako je sama zase mrmrala: "Ali izvem kdaj resnico? Ubogi otrok! Kaj so naredili s teboj? Žrtvovali so ga, da bi ga oropali, da bi drugega, nevrednega obogatili..." Tako je tarnala uboga gospa. Čuješ li, Leon?"

Mladenič, ki je brez sape poslušal pripoved starega gumača hripavo in kakor v mrzlici zavpije:

"Ni več dvojbe! Dalje za Boga prosim: dalje!..."
"To je vse," odvrne Goš. "Grofinja mi ni več povedala. Če pa v pošteb jemljemo ime, čas in okolnosti... Kaj ne?"
"O da! da!" zamrmra mladenič.

"Odačas hodim vsako leto enkrat v grad ljudomile grofinje, da se tam teden dni skazujem s svojimi marionetami. Vselej me povprašuje po tebi in kako napreduješ. Ona mi je tudi za te nasvetovala kolegij Sainte Barbeski. Že večkrat je izrekla željo, da bi te rada videla, in obljubiti sem ji moral, da te pripeljem enkrat v d'Arfenill. To lahko zdaj storim. Ako hočeš, Leon, odpotujeva jutri v grad!..."

Leon vstane; bil je zelo ginjen. "Videti hočem grofinjo Bussiere," odvrne s močnim in slovesnim glasom. "Njej izročim te papirje; kajti bili so lastnina njenega sina!"

33.

Mardoche ni bil vso noč zatislil očesa.

Kaj bode iz tega, ker Leon zdaj pozna papirje svojega očeta? Mardoche je gotovo mislil, da iz njih poizve, kaj je Lucila Mellierova zakrivila. A mladenič bi lahko iz njih tudi spoznal, zakaj je bil njegov oče umorjen, in po teh vzrokih, ali ne bi lahko uganil morilca?

Ne, Mardoche ni izdal skrivnosti svojega dobrotnika; pa dal je Leonu ključ od nje. To ga je peklo.

Solnce je sijalo prav lepo v goro in dol, ko naposled okoli dveh popoldne ugleda s svoje terase prihajajočega mladeniča.

Oba sedeta pod vhodom neke jame. Mladenič je čakal, Mardoche pa se ga ni upal nagovoriti.

Po malem odmoru pa vendar vpraša: "Ali ste vse prebrali?"

"Da."

"Nu, in?"

"Nu, Mardoche, kar se rodbine moje matere tiče, ne vem danes mnogo več, kakor včeraj. V papirjih nisem našel one skrivnosti, ki bi morala biti v njih, kakor ste rekli."

Mardoche je mislil, da je slabo slišal.

"Kako!" zavpije, "v teh spisih ni rodbinskega imena vaše matere?"

"Ne; v njih nahajam samo, da se je moja mati zvala Lucila."

"Da, Lucila!" je ponavljal Mardoche zamišljeno.

Po malem odmoru nadaljuje: "Ti spiši torej niso pisma?"

"Le dve pismi sta priloženi, obe iz Chevruga, iz vasi, kjer je bil moj oče odgojen; kajti roditelj moj je svojo rodbino baš tako malo poznal, kakor jaz, Mardoche."

"Čudno! Čudno!" je mrmral Mardoche. "Tedad niste prav nič izvedeli?"

"Prav nič o svoji materi, kakor sem vam povedal. Vi ste zdaj edina moja nada, Mardoche! Prosim vas za božjo voljo, odkrite mi skrivnost, ki jo poznate in koja je zame tolike važnosti!"

"Še ni čas!" odgovori starček. "Moja ura še ni prišla! O, odkar vas poznam, odkar vem, kdo da ste, sem imel to strašno skrivnost že dvajsetkrat na jeziku, pa zmerom sem jo zopet zaprl v svoje prsi, kajti groza me je bila. Bila je to moja dolžnost! Druga usta vam morajo povedati, kdo vam je bila mati!"

"A če bi ta usta predolgo molčala?"

"Če bi predolgo molčala..." mrmra starček, "nu, potem bodem videl, preudaril..."

"In potem mi vse poveste?"

"Vse? Ne vem!"

"Pa kdaj bo to, Mardoche, kdaj?"

"Morda v dveh, treh mesecih... morda tudi prej."

"Dobro; tedaj hočem počakati."

"Vi pa ne morete tukaj ostati."

"Odpotujem; a Blanche, Blanche..."

"Umirite se; govoril bodem z njo o vas. Ali se vrnete v Pariz?"

"Da."

(Nadaljevanje sledi.)

ČETVORICA LEPTIC V NOVEM FILMU

Prizor iz vesele filmske spevoigre "And the Angels Sing", v kateri nastopajo Dorothy Lamour, Betty Hutton, Diana Lynn (ime četrte na sliki, četudi ne zaostaja v lepoti za drugimi, ni nam znano) sedaj v Paramount gledališču v New Yorku. — Vodično moško vlogo igra Fred McMurray. — In poleg tega je na odru še velika osebna predstava.

Gledališče... Kinematograf... Radio

"Janie"

Pretečni četrtek je bil prikazan v posebnih predstavah zastopnikom tujejezičnih listov nov film po imenu "Janie", v katerem v glavnih vlogah nastopajo Joyce Reynolds, Edward Arnold, Ann Harding, Robert Arnold, Ann Harding, Robert Benchley in Robert Hutton.

Film je šaljiv in v mnogih prizorih bodo gledalci imeli priliko se dobro nesmejati. Kje, kdaj in v katerem gledališču bo ta film prikazan v New Yorku bo pozneje poročano v tem listu.

RADIO

Sorokin, profesor socijologije na vsenčističnem Harvard, je potem radio postaje WNYC te dni izjavil, da potem, ko bode vojna končana, bode Rusija iznenadila ves svet z svojo energijo, izvirnostjo in hitrostjo rekonstrukcije. Sorokin je tudi uverjen, da bode sodelovanje med Zjedinjenimi državami in Rusijo tudi v povojni dobi trajno, kajti Rusija je praktično-demokratska država. Dejal je tudi, da imamo na svetu revolucije dvojnih vrst. Prva pomenja smrtno agonijo umirajoče stare družbe; in druga pome-

nja rojstvo napredka potom napredne družbe človeštva. — Ruska revolucija spada v zadnjeimenovano vrsto revolucij.

"And the Angels Sing"

Vesela filmska spevoigra "And the Angels Sing" stopa v svoj tretji teden v Paramount Theatre v New Yorku. V njej nastopajo najodličnejši igralci in igralki kot Dorothy Lamour, Fred McMurray in Betty Hutton. Osebnost pa nastopajo Perry Como, Jerry Wald in njegov orkester, ter Ginny Powell, Dick Merrick, sijajni Mr. Ballantine, Jeanne Blanche in Oxford Boys.

SVARILO

London, (ONA). Francoske oblasti v Alžirju so izvedele novice, ki močno potrjujejo sumnje, da Nemci nameravajo mučiti vojne ujetnike, suženjske delavce in talce v prihajajoči poslednji fazi vojne.

Na podlagi teh informacij so Francozi predložili zavezniškim vladam v begunstvu memorandum, ki jih poziva, da naj se pridružijo poslednjemu resnemu svarilu nacijem, proti izvršitvi njihovih namer.

Memorandum opozarja, da so trpinčenja, ki so v načrtu pred propadom Nemčije, pripravljena za dosego treh ciljev:

1. Zagotovitev nemške demografske superjornosti, vpljub porazu.

2. Preprečenje in potlačitev uporov v zasedenih deželah v zaledju v zadnjih fazah vojne.

3. Uporaba groženj za pridobitev gotovih koncesij od zavezniškov, kot naprimer izpustitev važnih Nemcev, ki so sedaj v zavezniških rokah.

Francoska nota je sedaj v rokah, Norveške, Nizozemske, Belgijske, Češkoslovaške, Luksemburške, Jugoslovanske in Grške begunske vlade, ki jo resno preudarjajo.

Ta predlaga proceduro treh točk: Prvič, da zavezniški pono-

vno potrdijo odločitev kaznovati vse zločine v soglasju principov, o katerih so že odločili. Drugič, da bo svarilo podano tako, da se bo videlo, da je razlika v odgovornosti med nemškimi voditelji in nemškimi masami, kar bi slednjim dalo pri-

liko, da se izrečejo in izkažejo proti zločinom, ki so jih izvršili naciji z njihovimi pripadniki.

In tretjič, da se svarilo sporoči nemški vladi po nevtralni državi, in obenem sporoči po radiju in potom letakov po Nemčiji.

Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta

3935 W. 26th St., Chicago 23, IV

RAČUN ZA MESEC JUNIJ 1944

Bilanca v banki dne 31. maja 1944 ... \$19,379.95
Ročna blagajna \$34.92 ... \$19,414.87

Dohodki:		
Podružnica št. 1—Detroit, Mich.	100.00	
" " 6—Ely, Minn.	25.25	
" " 8—West Newton, Pa.	12.80	
" " 12—W. Aliquippa, Pa.	16.20	
" " 15—Springfield, Ill.	6.78	
" " 22—Midway, Pa.	10.00	
" " 23—St. Louis, Mo.	15.75	
" " 25—Chicago, Ill.	25.97	
" " 27—Arcadia, Kans.	3.00	
" " 32—Cleveland, O.	6.00	
" " 38—Acmetonia, Pa.	25.00	
" " 40—Kemperer, Wyo.		
(daroval Frank Zagar, Labarge, Wyo.)	5.00	
" " 45—Sheboygan, Wis.	3.10	
" " 47—Pueblo, Colo.	5.00	
" " 54—Chicago, Ill.	11.60	
" " 61—Indianapolis, Ind.	63.00	
" " 65—Worcester, N.Y.	11.50	
" " 73—Herminie, Pa.	10.00	
" " 83—Walsenburg, Colo.	35.00	
" " 86—Elizabeth, N.J.	4.00	
" " 92—St. Michael, Pa.	50.00	
" " 94—Hostetter, Pa.	10.00	
" " 97—Newark, N.J.	29.00	
" " 99—Luzerne, Pa.	1.00	

Federacija društev SNPJ za Westmoreland okraj, Pa.	114.00
Kanaška federacija društev S N P J, Kansas	10.00
Postojanka št. 32, JPO-SS, So. Chicago, Ill.	25.00
Društvo št. 266 SNPJ, Muskegon Heights, Mich.	5.50
Skupicek prodanih partizanskih zvezd, katere je podaril rojak F. R. Vavpotich, New York, N.Y., na pikniku slov. pev. dr. "Slovan" dne 11. junija t. l. (poslano po Glas Naroda)	31.35
Anton Milavec, Maxwell, N. Mex. (Poslano po Glasu Naroda)	2.50
Frank Mozja, Smithfield, Pa.	1.00
John Perme, Witt, Ill.	1.00

Dohodki za mesec junij ... 675.30

\$20,090.17

Izdatki:		
Najemnina urada	\$ 50.00	
Popravilo mimograf	2.25	
Postnina	35.00	
Potni in vozni stroški	179.85	
Plača uslužbenca	162.25	
Razsvetljava	1.00	
Telefon in telegrami	11.26	
Tiskovine	225.00	
Uradne potrebine	8.52	
Podpora JPO-SS (darilo podružnice št. 97, Elizabeth, N. J.)	12.00	

Skupni izdatki ... 687.13

Bilanca v banki 30. junija 1944 ... 19,378.70

Ročna blagajna ... 24.34

\$20,090.17

JOSEPH ZALAR, blagajnik
MIRKO G. KUHEL, izvršni tajnik

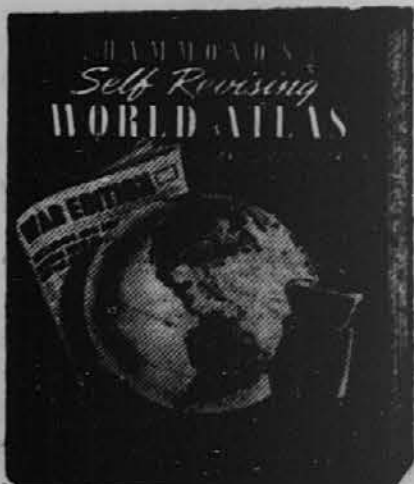
NOVA IZDAJA "Hammondov SVETOVNI ATLAS"

V njem najdete zemljevide vsega sveta, ki so tako potrebni, da morate slediti našim poročilom.

Zemljevidi so v barvah.

Cena 50 centov

Naročite pri: "GLAS NARODA", 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

KNJIGARNA Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street New York City

Razprodaja KNJIG

po 50 centov komad.

IZDALA SPLOŠNA KNJIŽNICA

1 Domače kivali Spisal Damir Felgel	15 Suneški invalid Spisal Silvester Kožutnik
2 Kreutzerjeva sonata Spisal L. N. Tolstoj	17 Vojnimir ali poganstvo in krst Spisal Josip Ogrinec
3 Andrej Ternovec Spisal Ivan Albrecht	18 Mladim srcem Drugi zvezek. Zbirka za slovensko mladino. Spisal Kaver Matko
6 Pregarjanje indijanskih misijonarjev Spisal Josip Spillman	19 Študent naj bo Spisal Fr. S. Finžgar
8 Pravljice Zapisal H. Majar	25 Duhovni boj (Izdala družba sv. Mohorja) L. Skupoli
12 Frank Baron Treack Po raznih virih napisal Gjuro Panduric	26 Denar Dr. Karl Englis — Poslovenil Dr. Albin Ogris
13 Pariški zlatar Poslovenil Silvester K.	Edini vojni bond, za katerega vam bo žal, je oni, ki ga niste kupili!
14 Pravljice in pripovedke za mladino A Spisal Silvester Kožutnik	35 Praški Judek Spillmannova povest — Prev. Josip Vole

IGRE

28 Magda (Igra) — Alojzij Remec	29 Peterčkove poslednje sanje (Igra) — Pavel Golta
30 Potopljeni svon (Igra) — Gerhart Hauptmann	31 Revizor (Igra) — Nikolaj Vasiljevič
32 Spodobni ljudje (Igra) — L. Lipovec	33 Črne maske (Igra) — L. Andrejev
34 Antingone (Igra) — Poslovenil G. Golar	36 Sveti Just (Igra) — Spisal dr. F. Petronik
38 Tončkove sanje na Miklavžev večer (Igra) — J. Erbenikina F. Roč	Kupite en "extra" bond ta teden!

Kar je zaloga teh knjig zelo omejena, je pri naročilu priporočljivo omeniti več skrb, da nam bo na ta način mogoče vsakega osredsteviti.